Ya Hayır Konuş Ya Da Sus!

Zekeriya Ahmed

26 Eki, 2019

https://ilimvecihat.com

بسم الله الرحمن الرحيم

Şunu bil ki dilin tehlikesi büyüktür ve kurtuluş da ancak sükûttadır. Bu yüzden şeriatımız sükût etmeyi övmüş ve buna teşvik etmiştir. Nitekim Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Sükût eden kurtulmuştur." [1]

Yine hepimizin bilmiş olduğu başka bir hadis-i şerifinde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"İki çenesi ile bacakları arasında olan hususta bana söz verir kefil olursa, ben de onun cennete girmesine kefil olurum." [2]

Süfyan bin Abdullah *(radiyallahu anhu)* Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)'*e; *"Bana iyice bağlanacağım bir nasihatte bulun"* deyince Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem) "Rabbim Allah de; sonra istikamet et!"* buyurdu. Abdullah, *"Benim için en çok korktuğun şey nedir?"* diye sorunca, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dilini göstererek *"İşte budur."* buyurdu.[3]

Yine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse ya hayır söylesin ya da sussun." [4]

Sükûtta selamet vardır. Sükûtta aklını başına almak vardır. Sükûtta vakar vardır. Sükûtta fikir, zikir ve ibadet için huzur vardır. Sükûtta, dünyada dedikodulardan, ahirette de bunların hesabını vermekten selamette olmak vardır.

Kişinin hallerinin en güzeli; gıybet, nemime, yalan, riya, cidal ve benzeri sözlerden korunarak kendisine ve başkasına faydası olan sözlerle meşgul olmasıdır. Eğer kişi muhtaç olmadığı lüzumsuz sözlerle meşgul olursa bu suretle hem zamanını öldürür hem de dilin ameli üzerine hesaba çekilir. Hâlbuki kul bu zamanı Allah'ın azameti ve yarattıkları üzerinde düşünmeye sarf etse veya tehlil, zikir ve tesbih etmekle değerlendirse onun için daha hayırlı olur. Çünkü kişinin en değerli sermayesi vakitleridir. Bunları boş yere harcamak ve ahiret için bir sevap hazırlamamak ona sermayeyi iflas ettirir. Bunun için Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Boş ve faydasız işleri terk etmek, kişinin İslam'ının güzelliğindendir." [5]

Ebu Bekir *(radiyallahu anhu)* konuşmamak için ağzında çakıl taşı saklardı. Eli

ile dilini gösterir ve “Başıma gelen felaketler bundan gelmiştir.” derdi.

Mücahid’den rivayetle İbn-i Abbas şöyle demiştir:

“Beş şey vardır ki bunlar eyerlenmiş binit için bekletilen bir Arap atından benim için daha sevimlidir.” Daha sonra bu beş şeyi anlattı: “Üzerine elzem olmayan ve sana faydası dokunmayan şeylerde konuşma; zira bu fuzuli bir iştir, zararından emin değilsin. Yerini bulmadıkça lüzumlu olan sözü de konuşma. Çok kere faydalı söz yerini bulmaz da kaybolur gider. Ne halim ne de sefih, ahmak kimselerle mücadele etme. Çünkü halim kalbinden sana buğz eder, ahmak ve adi kimseler dili ile sana eziyet ederler. Tanıdığın bir kimse yanından ayrıldığı zaman, onun ayrı bir yerde seni nasıl anlamasını istersen, sen de onu öyle an. Sen, affedilmeni istediğin hususlarda, onu da affet. Kardeşinin sana ne şekilde muamele etmesini istersen, sen de ona o şekilde muamele et. Suçlu olarak yakalanıp ihsan ile mücazat görenin ameli gibi amel et.”

Üzerine elzem olmayan şeyleri başkasından sormak da bir malayanidir. Çünkü kişi bunu sormakla zamanını kaybeder. Aynı zamanda sorduğu kişiden cevap istemekle de zaman kaybeder. Zararın bu kadarı sorulan soruda afet olmadığı zamandır. Hâlbuki soruların çoğunda afet vardır. Örneğin, adama tutar da yaptığı ibadetten sorarsan ve “Oruçlu musun?” dersen, adam da “Evet, oruçluyum.” derse ibadetine riya karışmış olabilir. Şayet riya karışmazsa gizlilik ehemmiyetini kaybetmiş olur. Hâlbuki gizli ibadetler aşikâr ibadetlerden kat kat üstündür. Şayet oruçlu olduğu hâlde değilim, derse bu sefer yalan söylemiş olur. Sorduğun soruyu cevapsız bırakırsa sana hakaret etmiş olur. Şayet kaçamaklı cevaplar verecekse, bunun için de çareler aramakla yorulmuş olur. Demek ki adama ibadeti hususunda sorduğun bir soru ile onu riyaya veya yalana veya seni tahkire veyahut da bir sürü zahmete sokmuş olursun.

İşte bu veya bunun benzeri, zarar olmayan, gizliliği açığa çıkarmaya sebep de olmayan, insanı riya ve yalana sürükleyen sorular malayani ve boş sözlerdir. Bunları terk etmek kişinin İslam’ının güzelliğindendir.

Malayaninin sebebi, kişinin muhtaç olmadığı şeyleri bilmeye olan iştiyakı, tatlı sohbetlerle ve faydasız hikâyelerle zaman öldürmesidir. Bütün bunların tedavisi ve bunlardan kurtuluş çareleri; kişinin, ölümün gözü ile kaşı arasında olduğunu, ağzından çıkan her kelimeden mesul olduğunu, nefeslerinin kendisine sermaye olduğunu bilmesinden geçer. İlim bakımından ilacı budur. Bunları bilip ona göre diline hâkim olması gerekir.

Amel yönünden tedavisi, dilini korumak için yapılacak şey, Ebu Bekir

(radiyallahu anhu) gibi ağzında bir şey taşımak, hatta lüzumlu şeylerde bile susmaya çalışmaktır. Yalnız olmayanların bu şekilde dillerine hâkim olmaları gerçekten çok zordur.

Son olarak Rabbimizin şu buyruğuyla yazımızı sonlandıralım:

"İnsan hiçbir söz söylemez ki, yanında gözetleyen yazmaya hazır bir melek bulunmasın." [6]

---

[1] Tirmizi

[2] Buhari Rikak 23

[3] Müslim; Tirmizi

[4] Buhari 13/6099; Müslim 75/47; İbn-i Mace 3971

[5] Tirmizi, Zühd 11

[6] Kaf Sûresi 18